

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului depus de Mocan Andrei și admiterea
recursurilor depuse de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor

În cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Mocan Andrei împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii
Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție și Ministerul Finanțelor,
cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile
ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, precum și
compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 11 mai 2023 a Curții de Apel Cahul

*(Dosarul nr. 2ra-1262/23
NR. PIGD 2-21047794-01-2ra-05092023)*

Stabilirea eronată de către instanțele ierarhic inferioare a cuantumului
prejudiciului moral, încasat în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998
privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor
de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești

Judecătoria Cahul, sediul Cahul, jud. A. Sârbu
Curtea de Apel Cahul, jud. G. Vavrin, I. Dănăilă, N. Bondarenco

11 iunie 2025

Examinând în lipsa părților cererile de recurs depus de Mocan Andrei, Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ghenadie Stratulat,

Oxana Parfeni, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 01 aprilie 2021, Mocan Andrei a depus cerere de chemare în judecată, cu concretizările ulterioare, împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție și Ministerul Finanțelor, cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, la ****, a fost angajat de Centrul Național Anticorupție prin transfer din cadrul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, în funcția de ofițer de investigații.

3. La ****, a fost pus sub învinuire pe motiv că, ****.

4. În urma studierii materialelor cauzei penale prezentate de către procurorul Lilian Lungu, a depus cerere, solicitând dispunerea expertizei informaționale asupra micro CD-ului pentru a proba faptul nevinovăției sale.

5. Procurorul a emis ordonanța de respingere a cererii, menționând că cererea înaintată nu este alt ceva decât o intenție de tergiversare a examinării cauzei, încălcându-i în acest sens dreptul la apărare. Ulterior, procurorul a expediat cauza penală de învinuire a sa în instanța de judecată.

6. La ****, prin ordinul Directorului Centrului Național Anticorupție, Viorel Chetrari, a fost suspendat din funcția deținută. Drept temei al emiterii ordinului în cauză a servit demersul procurorului Anticorupție Lungu Lilian în legătură cu expedierea cauzei în instanța de judecată.

7. Pe parcursul judecării cauzei, cât și în faza de urmărire penală a pledat nevinovat, iar la ****, adjunctul interimar al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Procoavă Adrian, a emis ordonanța cu privire la renunțarea integrală la învinuirea adusă inculpatului Mocan Andrei în baza art. **** din Codul penal, deoarece acțiunile lui nu întrunesc elementele infracțiunii.

8. La 18 decembrie 2021, Judecătoria Cahul, sediul Central a emis sentința de achitare în privința sa. Astfel, reclamantul a considerat că este în drept să solicite încasarea pagubei morale, fiindcă din cauza intentării urmăririi penale și-a pierdut speranța de viitor și de a-și urma cariera. Mai mult pe parcursul unei perioade îndelungate de timp a rămas fără surse de existență, fiind suspendat din funcție, datorită fabricării dosarului penal în privința sa de către procuror.

9. A susținut că în urma acțiunilor procuraturii i-a fost cauzat prejudiciu moral pe care îl estimează în sumă de 500 000 de lei. Iar, din cauza absenței forțate de la muncă, reclamantul consideră că este în drept de a solicita încasarea prejudiciului format din salariu neachitat pe toată perioada suspendării sale din funcție.

10. În urma concretizării cerințelor, reclamantul a solicitat încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă în sumă de 397 035,33 de lei, compensația legată de neachitarea în termen a salariului restant în sumă de 73 903 de lei, repararea prejudiciului moral în sumă de 500 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată suportate pentru asistența juridică în cadrul cauzei penale în mărime de 6000 de lei și cheltuieli de judecată suportate în prezenta cauză civilă în sumă de 5 500 de lei (vol. I, f.d. 104-109).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

11. Prin hotărârea din 05 octombrie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Mocan Andrei. S-a încasat din contul Statului prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mocan Andrei prejudiciul material în mărime de 397 035,33 de lei cu titlu de salariu și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa principală de existență, de care a fost privat în urma acțiunilor ilicite. S-a încasat din contul Statului prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mocan Andrei prejudiciul moral în mărime de 50 000 de lei, precum și cheltuieli de judecată în mărime de 5500 de lei și 6000 de lei, suportate pentru asistența juridică. În rest pretențiile au fost respinse (vol. I, f.d. 150, 158-164).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

12. La 12 octombrie 2022, Ministerul Justiției a depus cerere de apel, iar la 11 ianuarie 2023 a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 05 octombrie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii în partea admiterii cererii de chemare în judecată depusă de Mocan Andrei, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere în această parte (vol. I, 166-168, 169-171, 206-211).

13. La 18 octombrie 2022, Mocan Andrei, reprezentat de avocatul Grecu Ion, a depus cerere de apel nemotivată, iar la 13 ianuarie 2025 a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 05 octombrie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii în partea stabilirii cuantumului despăgubirilor morale și a perceperii compensației legale pentru neachitarea în termen a salariului restant, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată (vol. I, f.d. 174, 212).

14. La 10 octombrie 2022, Procuratura Generală a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 05 octombrie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, solicitând admiterea acesteia, modificarea hotărârii, în partea ce se referă la

cuantumul prejudiciului moral, prin micșorarea acestuia de la 50 000 lei până la o sumă ce rezidă din criteriile de rezonabilitate (vol. I, f.d. 175-178).

15. La 26 octombrie 2022, Ministerul Finanțelor a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 05 octombrie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a cererii de chemare în judecată depusă de Mocan Andrei (vol. I, f.d. 179-187).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

16. Prin decizia din 11 mai 2023 a Curții de Apel Cahul, s-a respins cererea de apel depusă de Procuratura Generală. S-au admis cererile de apel depuse de Mocan Andrei, reprezentat de avocatul Grecu Ion, Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor. S-a casat parțial hotărârea din 05 octombrie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, în partea încasării drepturilor salariale și a prejudiciului moral și s-a pronunțat o nouă hotărâre, după cum urmează: S-a încasat din contul statului prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mocan Andrei salariul și alte plăți neachitate pentru perioada martie 2016 – decembrie 2020 în sumă totală de 219 405,61 de lei și prejudiciul moral în sumă de 150 000 de lei. În rest, hotărârea din 05 octombrie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central s-a menținut (vol. I, f.d. 1-2, 3-33).

17. În susținerea poziției sale, instanța de apel a notat că Mocan Andrei, prin sentința din ****a Judecătoriei Cahul, sediul Central, devenită definitivă și irevocabilă prin neatacare, a fost achitat de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de ****Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii. Drept urmare, achitarea reclamantului Mocan Andrei este temei de reabilitare în drepturi a persoanei supuse urmăririi penale.

18. Instanța de apel a considerat neîntemeiate și alegațiile Ministerului Justiției și a Procuraturii Generale precum că reclamantul Mocan Andrei nu a fost tras la răspundere penală, deoarece în privința acestuia nu a fost emisă sentința de condamnare, iar ulterior să fi fost emisă o sentință de achitare. Ministerul Justiției și Procuratura Generală eronat interpretează prevederile art. 50 din Codul penal, care reglementează esența răspunderii penale. Or, în sensul art. 50 din Codul penal, răspunderea penală și pedeapsa penală nu sunt noțiuni identice. Răspunderea penală este o premisă necesară pentru aplicarea pedepsei, dar nu este însuși pedeapsa.

19. Respectiv, instanța de apel a notat că pornirea urmăririi penale, punerea sub învinuire și trimiterea în judecată a reclamantului Mocan Andrei, a avut ca finalitate achitarea acestuia pe motivul lipsei elementelor componente de infracțiune, fiind temei de reabilitare în toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Statul având obligația pozitivă de a efectua o investigație eficientă pentru stabilirea tuturor circumstanțelor care au contribuit la comiterea unei infracțiuni, cât și să fie capabilă să contribuie la identificarea făptuitorului, în privința reclamantului Mocan Andrei a fost pornită urmărirea penală, fiindu-i atribuită calitatea procesuală de bănuit și, ulterior, de învinuit

pentru săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave. Însă, obligația nu este una de rezultat care ar presupune ca orice proces penal să se finalizeze printr-o sentință de condamnare în privința persoanei. Astfel, cauza penală demarată de Procuratura Anticorupție în privința lui Mocan Andrei a fost finalizată prin sentința de achitare a acestuia emisă de către instanța de judecată la 18 decembrie 2020.

20. Instanța de apel a menționat că, nu se neagă faptul că, organul de urmărire penală este obligat, în virtutea legii, să efectueze o cercetare multilaterală a pretinselor fapte infracționale, să acumuleze probe care să demonstreze vinovăția, cât și cele care dezvinovătesc persoana, însă, unul din scopurile procesului penale este ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, potrivit art. 1 alin. (2) din Codul de procedură penală.

21. Ce ține de argumentele Ministerului Justiției precum că acțiunile organului de urmărire penală au urmărit scopul de a elucida toate circumstanțele importante ale cauzei penale, în vederea aflării adevărului și acumulării probelor, Curtea de Apel Cahul le-a considerat neîntemeiate, deoarece prin ordonanța din 30 noiembrie 2020 procurorul a renunțat la învinuirea înaintată lui Mocan Andrei din motivul lipsei în acțiunile acestuia a elementelor constitutive ale infracțiunii.

22. Instanța de apel a stabilit că prin acțiunile întreprinse de organul de urmărire penală și de procuratură față de reclamantul Mocan Andrei, i-au cauzat acestuia un prejudiciu material și moral, din care considerent Statul poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat astfel.

23. La acest aspect, instanța de apel a considerat că cuantumul prejudiciului moral stabilit de către prima instanță în mărime de 50 000 lei ce urmează a fi încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Mocan Andrei, este unul nejustificat, nefiind luate în considerație principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele psihice, starea de stres și de frustrare cauzată reclamantului Mocan Andrei pentru tragerea ilegală la răspundere penală, durata urmăririi penale, gravitatea infracțiunii imputate, timp în care reclamantului i-au fost cauzate suferințe psihice prin starea de incertitudine în care se afla.

24. La acest aspect, instanța de apel a constatat că urmărirea penală exercitată în privința reclamantului Mocan Andrei este de la ****, (mai mult de 2 luni), iar judecarea cauzei în instanța de fond a durat de la 12 martie 2016 până la 18 decembrie 2020, ceea ce constituie 04 ani și 09 luni.

25. Având în vedere principiul compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele psihice cauzate, stare de stres și de frustrare provocate reclamantului Mocan Andrei, durata urmăririi penale și a judecării cauzei penale, gravitatea infracțiunii pentru care a fost urmărit penal și trimis în judecată, statutul social al apelantului Mocan Andrei, fiind persoană publică - ofițer de investigații al Direcției investigații speciale a DGT Sud a CNA, instanța de apel a considerat că, suma de 500 000 lei cu titlu de prejudiciu moral solicitată de Mocan Andrei constituie un cuantum exagerat de mare și nu corespunde cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către

acesta, însă suma de 150 000 lei întru compensarea prejudiciului moral cauzat, poate constitui satisfacție echitabilă și rezonabilă a victimei daunei, cât și în stare să restabilească situația existentă înainte de prejudiciere, or, art. 11 alin.(1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prevede că, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată luându-se în considerație natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei, suferințele fizice, caracterul și gardul suferințelor psihice, măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate.

26. De asemenea, instanța de apel a constatat că reclamantul Mocan Andrei, în baza prevederilor art. 1998 și 2007 din Codul civil coroborat cu art. 3, art. 6, art. 7 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, are dreptul de a solicita repararea prejudiciului material, prin încasarea plăților salariale pentru perioada suspendării din funcție de la 21 martie 2016 până la 06 ianuarie 2021, contrar argumentelor invocate de Ministerul Justiției și de Ministerul Finanțelor.

27. Cu referire la argumentul Ministerului Justiției și a Ministerului Finanțelor, precum că reclamantul Mocan Andrei a fost suspendat din funcția de ofițer de investigație de CNA, legalitatea căruia nu a fost contestată la judecătorul de instrucție, instanța de apel a menționat că nu poate fi reținut ca un temei pentru respingerea acțiunii înaintate de Mocan Andrei, or, potrivit răspunsului din *****al Centrului Național Anticorupție ”... suspendarea raporturilor de serviciu, începând cu 21 martie 2016, în privința lui Mocan Andrei s-a realizat în temeiul demersului Serviciului Sud al Procuraturii Anticorupție nr. *****din *****și ordinului CNA nr. *****. Având în vedere faptul că Mocan Andrei la moment deține calitatea de inculpat, cererea acestuia privind anularea suspendării provizorii din funcție nu poate fi satisfăcută.”. Așadar, suspendarea raporturilor de muncă cu ofițerul de investigații s-a realizat la demersul Procuraturii Anticorupție în legătură cu intentarea cauzei penale în baza art. ***** Cod penal.

28. Instanța de apel a reținut că, urmare a pornirii urmăririi penale și trimiterii cauzei penale în instanța de judecată în privința reclamantului Mocan Andrei, acesta a fost suspendat din funcția de ofițer de investigații, pe toată perioada aflării cauzei penale în stadiu de judecare în instanța de judecată, astfel că ultimul a fost lipsit de posibilitate de a munci și a de a primi salariul, potrivit specialității. Respectiv, reclamantul Mocanu Andrei, fiind reabilitat pentru fapta incriminată, are dreptul de a solicita repararea prejudiciului cauzat prin neachitarea plăților salariale pe întreaga perioadă de suspendare din funcție.

29. Instanța de apel a reținut că, potrivit calculelor prezentate de reclamant, în legătură cu repunerea sa în drepturile salariale avute anterior suspendării din funcție, acestuia urma să-i fie achitat: pentru perioada *****salariul anual în sumă de 165 075,33 lei, pentru perioada 01.01.2019 – 21.12.2019 suma de –

103 560 lei, pentru anul perioada 01.01.2020 – 31.12.2020 suma de – 128 400 lei, în total suma de 397 035,33 lei, cât și sporuri pentru performanță și sporuri cu caracter specific pentru anul 2019 calculate la suma de 31 068 lei, iar pentru anul 2020 calculate la suma de 38 520 lei, în total constituie 73 903 lei.

30. În același timp, Ministerul finanțelor, la cererea de apel a anexat informația prezentată de Serviciul Fiscal de Stat, potrivit căreia reclamantul Mocan Andrei în perioada 21 martie 2016 – 15 ianuarie 2021, a declarat venituri salariale: în anul 2016: de la ****SA suma de 8 922 lei; de la SC ****suma de 8 508 lei, 50 bani; de la ****suma de 4 905 lei; de la Centrul National Anticorupție suma de 22 962 lei, 75 bani; în anul 2017: de la ****SA suma de 31 449 lei, 93 bani; de la **** suma de 6 520 lei, 80 bani; de la C**** suma de 4 041 lei, 72 bani; în anul 2018: de la ****SA suma de 48 043 lei, 89 bani; în anul 2019: de ****suma de 63 542 lei, 54 bani; în anul 2020: de la **** SA suma de 75 598 lei, 34 bani; în anul 2021: de la ****SA suma de 5 622 lei, 22 bani; de la Centrul National Anticorupție suma de 11 351 lei, 11 bani.

31. Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia că reclamantului Mocan Andrei urmează a fi compensate plățile salariale pe perioada suspendării din funcția de ofițer de investigații, 21 martie 2016 – 06 ianuarie 2021 în sumă de 219 405, 61 lei, luând în considerare că pe perioada respectivă reclamantul a fost angajat și a obținut venituri de la mai multe persoane juridice în sumă totală de 274 495,47 lei.

32. Respectiv, din suma calculată de reclamant 397 035,33 lei se deduce suma de 251 532,72 lei (274 495,47 lei - 22 962,75 lei(sumă obținută în anul 2016 de la CNA)=251 532,72 lei) =145 502,61 lei + 73 903 lei=219 405,61 lei.

33. Drept urmare, instanța de apel a considerat necesar de încasat de la bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamantului Mocan Andrei plăți salariale neachitate și alte plăți pe perioada suspendării din funcția de ofițer de investigații 21 martie 2016 – 06 ianuarie 2021, în sumă totală de 219 405,61 lei, cu reținerea contribuțiilor obligatorii de stat.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

34. La 08 august 2023, Ministerul Justiției a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 11 mai 2023 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea acesteia, casarea parțială a hotărârii instanței de fond și a deciziei instanței de apel în partea admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată depusă de Mocan Andrei și emiterea în această parte a unei decizii de respingere a acțiunii. Subsidiar, a menționat că în cazul în care instanța de recurs va decide că acțiunea civilă este întemeiată, în acest caz solicită modificarea deciziei din 11 mai 2023 a Curții de Apel Cahul, în partea ce ține de încasarea din contul bugetului de stat a prejudiciului moral, în sensul diminuării acestei sume (vol. II, f.d. 38-47).

34.1. În motivarea cererii de recurs a menționat că hotărârea instanței de fond, cât și decizia instanței de apel au fost adoptate cu aplicarea eronată a normelor de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în condițiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545, necesită de a fi întrunite cumulativ (minim o condiție), atât circumstanțele prevăzute de art.6 - dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art. 3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral. Or, aceste norme sunt în realitate indisolubile, nu pot fi aplicate separat.

34.2. Recurentul a indicat că este eronată poziția instanțelor precum că intimatul Mocan Andrei este în drept să solicite repararea prejudiciului cauzat, în conformitate cu prevederile Legii nr. 1545, în prezența doar a hotărârii de achitare, deoarece intimatul nu întrunește nici una din condițiile stabilite la art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545.

34.3. În susținerea poziției sale a invocat dispozițiile art. 3 lit. a) și c) din Legea nr. 1545, potrivit cărora prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice este reparabil în urma tragerii ilegale la răspundere penală și suspendării ilegale din lucru (funcție).

34.4. La caz, a remarcat că instanța de apel deși a identificat care anume din condițiile privitoare la prejudiciul reparabil se regăsește în speță, totuși nu a argumentat ilegalitatea acțiunilor procesuale efectuate de către organele de urmărire penală în privința intimatului Mocan Andrei, or, prin prisma art. 3 din Legea nr. 1545 se deduce expres că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului.

34.5. În această ordine de idei, recurentul a subliniat că, este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Astfel, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sînt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Or, instanțele de judecată urmau să indice expres care anume act normativ justifică răspunderea statului.

34.6. A mai indicat că instanța de apel în mod eronat a considerat că în speță este întrunită condiția privitoare la prejudiciul reparabil art. 3 lit. c) suspendarea ilegală din funcție, dispunând încasarea salariului pe perioada suspendării din funcție, or, această măsură nu a fost realizată de către organul de urmărire penală, însă în privința prezentului intimat a fost dispusă suspendarea raporturilor de serviciu începând cu data de ****de către angajatorul autorității în care a fost angajat, prin ordinul din ****a directorului Centrului Național Anticorupție, Viorel Chetrari, având ca temei demersul Procuraturii Anticorupție, Serviciul Sud nr. ****din 12 martie 2016.

34.7. La caz, suspendarea raporturilor de serviciu, precum și încasarea salariului vizează raporturi civile de muncă, respectiv, care sunt guvernate de legislația muncii. Așadar, cererea lui Mocan Andrei privind încasarea salariului pe perioada suspendării din funcție urmează a fi adresată administrației

autorității în care este angajat și nu statului RM, reprezentat de Ministerul Justiției, nu în temeiul Legii nr. 1545.

34.8. În opinia recurentului, instanța de apel nu a motivat decizia în partea prejudiciului moral, stabilind în mod arbitrar cuantumul acestei pretenții, doar prin prisma criteriului rezonanței pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; durata examinării cauzei penale, statutul social al intimatului și impactul desfășurării urmăririi penale asupra intimatului/reclamantului prin enumerarea unor stări și emoții invocate de intimat/reclamant și de altfel, lipsite de suport probator.

34.9. Prin urmare, recurentul a susținut că instanțele urmau să-și motiveze hotărârea în partea stabilirii cuantumului prejudiciului moral prin raportarea circumstanțelor speței la dispozițiile legale și anume prin prisma criteriilor stipulate la art. 11 din Legea nr. 1545 și a art. 219 alin.(4) din Codul de Procedură Penală. Deci, cuantumul prejudiciului moral urma a fi stabilit de instanță și cu luarea în considerare a următoarelor criterii legale: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă.

34.10. Or, intimatul nu a fost reținut sau arestat, fiind doar recunoscut în cadrul urmăririi penale ca bănuț/invinuit, iar la faza judecării cauzei având calitatea de inculpat. Deci acesta nu a fost îngrădit în careva drepturi, însă instanțele au omis să se expună pe marginea admiterii explicațiilor pârâtului/apelantului Ministerul Justiției privind incidența acestui criteriu la evaluarea prejudiciului moral.

35. La 10 august 2023, Ministerul Finanțelor a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 11 mai 2023 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii instanței de fond și a deciziei instanței de apel și emiterea unei decizii de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Mocan Andrei (vol. II, f.d. 48-53).

35.1. În motivarea cererii de recurs a indicat că instanța de fond și instanța de apel au interpretat eronat legea, precum și nu au constatat și nu au elucidat pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei.

35.2. Recurentul a opinat că, nu orice acțiune a organelor de drept atrage răspunderea statului. Este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Deci, statul va repara prejudiciul (în cazul în care există) cauzat de organele doar în cazurile expres prevăzute de lege.

35.3. Astfel, art. 6 din Legea nr. 1545/1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești prevede expres și exhaustiv cazurile când apare dreptul persoanei la repararea prejudiciului cauzat în urma acțiunilor ilicite a organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Totodată, pentru a fi în prezența unei acțiuni civile întemeiate, nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art. 6 din Legea nr. 1545/1998, dar este necesară și întrunirea dispozițiilor prevăzute de art. 3 alin. (1) din același act normativ.

35.4. Recurentul consideră neîntemeiată soluția instanței de apel și în partea încasării în beneficiului lui Mocan Andrei a sumei de 219 405, 16 de lei, or, potrivit art. 197 alin. (1) din Codul de procedură penală „în scopul asigurării ordinii stabilite de prezentul cod privind urmărirea penală, judecarea cauzei și executarea sentinței, organul de urmărire penală, procurorul, judecătorul de instrucție sau instanța, conform competenței, sunt în drept să aplice față de bănuit, învinuit, inculpat alte măsuri procesuale de constrângere, cum ar fi suspendarea provizorie din funcție.”

35.5. Prin prisma normei invocate, recurentul consideră că suspendarea din funcție a reclamantului a fost întemeiată, or, de către organul de urmărire penală a fost pornită urmărirea penală conform semnelor distinctive a infracțiunii prevăzute de art. ****din Codul penal, acesta fiind recunoscut ca învinuit, iar cauza expedită spre examinare în instanța de judecată. Mai mult, la materialele anexate nu se regăsește nici un act prin care să ateste contestarea hotărârii de suspendare din funcție a reclamantului, la judecătorul de instrucție, așa cum prevede legislația. Totodată, conform celor constatate în baza materialelor, suspendarea din funcție a avut loc după expedierea dosarului penal în instanța de judecată și anume la data de ****așa cum reglementează legislația muncii.

35.6. Ce ține de prejudiciul moral, recurentul a menționat că suma încasată de instanța de apel este una exagerată și disproporționat de mare și necesită a fi diminuată în limite rezonabile. Or, reclamantul nu a probat faptul că a suferit un prejudiciu moral considerabil. Mai mult, ultimul a continuat să activeze la diverse instituții și să obțină venituri financiare, însuși instanța de apel a menționat în decizia sa că Mocan Andrei nu a prezentat careva probe prin care să ateste faptul că a fost subiectul unor articole de presă sau ar fi fost o știre cunoscută de întreaga Zonă de Sud a Republicii Moldova unde și-a desfășurat activitatea, iar simplul fapt că la acel moment deținea funcția de ofițer de investigații al Direcției investigații speciale a DGT Sud a CNA, prin sine nu probează rezonanța socială a urmăririi penale invocată de acesta în acțiune și în cererea de apel.

36. La 04 septembrie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Mocan Andrei a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 11 mai 2023 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea acesteia, casarea parțială a deciziei contestate, în partea ce ține de cuantumul încasării drepturilor salariale, despăgubirilor morale și materiale cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și procuraturii cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de Mocan Andrei(vol. II, f.d. 48-53).

36.1. În motivarea cererii de recurs a invocat că, Curtea de Apel Cahul a constatat eronat argumentele sale precum că prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și a le procurorului l-au privat de salariu și de alte plăți salariale, unica sa sursă de venit pe întreaga perioadă de judecare a cauzei penale, deoarece a fost angajat la mai multe persoane juridice, or, sumele primite în calitate de venituri de la persoanele juridice sunt rezultatul angajării sale în calitate de vânzător de mezeluri, deoarece fiind suspendat din funcție a

ajuns în situația în care nu avea nici un venit ce i-ar fi permis procurarea produselor alimentare pentru membrii familiei ce îi avea la întreținere - o soție care nu activa în câmpul muncii și un copil minor-nou născut.

36.2. În suportul poziției sale recurentul a invocat dispozițiile art.76 lit. g) din Codul muncii, potrivit cărora „contractul individual de muncă se suspendă în circumstanțe ce nu depind de voința părților în caz de: trimitere în instanța de judecată a dosarului penal privind comiterea de către salariat a unei infracțiuni incompatibile cu munca prestată, pînă la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești;”, iar conform art.25 alin.(1) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public prevede că: „calitatea de funcționar public este incompatibilă cu orice altă funcție publică decât cea în care a fost numit”. Astfel prin acțiunile ilegale ale procuraturii a fost lipsit de dreptul de a activa în calitate de funcționar public, calitate în care a fost angajat în cadrul Centrului Național Anticorupție și care este la nivelul studiilor deținute, însă acest fapt nu i-a îngădit drepturile garantate de Constituție, ca lege supremă în stat și care la art. 43 alin.(1) prevede că: „orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului”. Însă, faptul că i-au fost suspendate raporturile de serviciu, nu i-a fost îngădit dreptul să lucreze într-un alt domeniu pentru a se întreține pe dânsul, cât și membrii familiei sale, deoarece era singurul care o putea face la acel moment.

36.3. A susținut că, în cadrul examinării cauzei s-a probat cu certitudine că, prin acțiunile ilegale ale procurorului, i-a fost cauzat o imensă pagubă morală, în urma cărui fapt și-a pierdut speranța de viitor, de viață, speranța de a-și prelungi cariera, familia rămânând fără surse de întreținere datorită suspendării din serviciu. Datorită acțiunilor ilegale a procurorului, care nu aveau nici o probă în bănuiala rezonabilă, a rămas în imaginația colegilor de serviciu, a locatarilor și a tovarășilor ca un infractor.

36.4. Referitor la angajarea sa în alte funcții așa cum susține instanța, a menționat că, fiind ofițer de investigații a CNA, a fost nevoit de a se angaja în calitate de distribuitor a produselor din carne pentru a putea supraviețui membrii familiei. Or, faptul că a ajuns din funcția de ofițer de investigații să vândă salam, nu diminuează suferințele morale pe care le-a suferit, ci din contra acest fapt doar a agravat starea sa morală. După restabilirea în funcție, datorită umilinței provocate din partea procuraturii prin învinuirea ilegală, a fost nevoit de a se concedia din rândurile CNA. Suferințele sus relatate și schimbarea în totalitate a vieții, nicidecum nu pot fi compensate cu echivalentul bănesc de doar 150 000 de lei.

37. La 26 decembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimațiilor copiile recursului declarat, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, extrasul din poșta electronică, anexate la materialele dosarului (vol. II, f.d. 63).

38. Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție referințe nu au parvenit.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

39. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

40. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. (2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

41. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

42. Art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare până la 01 septembrie 2023):

„(1) Părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;

c) a interpretat în mod eronat legea;

d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

43. Art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare după 01 septembrie 2023):

„(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)-f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

44. Art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023):

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

45. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

46. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1)

lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

47. Art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă:

„ (1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: e) să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.”

48. Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești:

„ (1) În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni:

acțiuni ilicite - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni);

cazuri excepționale - cazuri când persoanei i-au fost încălcate grav și abuziv drepturile și libertățile fundamentale garantate de Constituție și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte ori când consecințele acțiunilor ilicite comise sînt extrem de grave sau chiar iremediabile.

49. Art. 3 alin. (1), (2) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„(1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală;

b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității;

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată;

e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

(2) Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.”

50. Art. 5 alin. (1), (2) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„(1) Cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

(2) Cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului.”

51. Art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

- a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare;
- b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare;
- c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;
- d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.”

52. Art. 7 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„În cazurile menționate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie:

- a) salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite;
- b) pensia sau indemnizația a cărei plată a fost sistată ca urmare a arestului ilegal și ținerii sub arest;
- c) averea (inclusiv depunerile bănești și dobânzile aferente, obligațiile împrumuturilor de stat și câștigurile aferente) confiscată ori trecută în venitul statului de către instanța judecătorească sau ridicată de organul de urmărire penală, precum și averea sechestrată;
- d) amenzile percepute ca urmare a executării sentinței judiciare și cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acțiunile ilicite;
- e) sumele plătite de ea pentru asistența juridică;
- f) cheltuielile pentru tratamentul ei, tratament determinat de aplicarea față de aceasta a unor acțiuni ilicite (a maltratării);
- g) cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.”

53. Art. 11 alin. (1), (3) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

(1) Mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare:

- a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă;
- b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată;
- c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei;
- d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată;
- e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei;
- f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice;
- g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate;
- h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

(2) Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală.

(3) În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral. ”

54. Art. 2007 alin. (1) lit. a) din Codul civil:

„(1) Prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri:

a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea.”

55. Art. 2037 alin. (1)-(3) din Codul civil:

„(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

(3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va ține să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

56. Referitor la termenul de declarare a recursurilor, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, la 25 iulie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Curtea de Apel Cahul a expediat în adresa părților, decizia motivată, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de expediere a actului judecătoresc anexată la materialele cauzei (vol. II, f.d. 34), însă date privind recepționarea acesteia la dosar lipsesc.

57. Astfel, recursurile depuse de Ministerul Justiției, la 08 august 2023, de Ministerul Finanțelor, la 10 august 2023 și de Mocan Andrei, la 04 septembrie 2023, se consideră depuse în termenul stabilit de lege.

58. Prin prisma prevederilor art. 444 din Codul de procedură civilă, la caz, examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat fără înștiințarea și audierea participanților la proces.

59. Studiind materialele dosarului, prin prisma normelor de drept aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de Mocan Andrei este neîntemeiată, care urmează a fi respinsă, iar cererile de recurs depuse de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor întemeiate și care urmează a fi admise și modificată decizia instanței de apel în partea încasării prejudiciului moral, din motivele ce succed.

60. După cum denotă actele cauzei, reclamantul Mocan Andrei, înaintând acțiunea împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție și Ministerul Finanțelor, a solicitat încasarea din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul său al salariului pentru absența forțată de la muncă în sumă de 522112 de lei, compensației legate de neachitarea în termen a salariului restant, prejudiciul moral în sumă de 500000 de lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată suportate asistența juridică în cadrul cauzei penale în sumă de 6000 de lei și cheltuieli de judecată suportate în prezenta cauză civilă în sumă de 5 500 de lei (vol. I, f.d. 4-7).

61. Ulterior, la 11 mai 2022, Mocan Andrei a depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat, suplimentar, cerințelor revendicate inițial încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă în sumă de 397 035, 33 de lei, compensația legată de neachitarea în termen a salariului restant în sumă de 73 903 de lei, repararea prejudiciului moral în sumă de 500 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată suportate pentru asistența juridică în cadrul cauzei penale în sumă de 6000 de lei și cheltuieli de judecată suportate în prezenta cauză civilă în sumă de 5 500 de lei (vol. I, f.d. 104-109, 141).

62. Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Mocan Andrei, a încasat din contul Statului prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mocan Andrei prejudiciul material în mărime de 397 035,33 de lei cu titlu de salariu și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa principală de existență, de care a fost privat în urma acțiunilor ilicite, a încasat din contul Statului prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mocan Andrei prejudiciul moral în mărime de 50 000 lei, precum și cheltuieli de judecată în mărime de 5500 lei și 6000 lei, suportate pentru asistența juridică, în rest pretențiile au fost respinse (vol. I, f.d. 150, 158-164).

63. Judecând apelurile declarate, instanța de apel a respins cererea de apel depusă de Procuratura Generală, a admis cererile de apel depuse de Mocan Andrei, reprezentat de avocatul Grecu Ion, Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor, a casat parțial hotărârea din 05 octombrie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, în partea încasării drepturilor salariale și a prejudiciului moral și a pronunțat o nouă hotărâre, prin care a încasat din contul statului prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mocan Andrei salariul și alte plăți neachitate pentru perioada martie 2016 – decembrie 2020 în sumă totală de 219 405,61 de lei și prejudiciul moral în sumă de 150 000 de lei; în rest, hotărârea din 05 octombrie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central a menținut-o (vol. I, f.d. 1-2, 3-33).

64. Analizând materialele dosarului în raport cu normele juridice pertinente la caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanța de apel a stabilit corect raportul juridic litigios, a identificat corect normele ce-l guvernează și a stabilit corect natura drepturilor încălcate. Însă, la stabilirea cuantumului sumei ce urmează a fi încasată cu titlu de reparare a prejudiciului moral pentru încălcarea drepturilor reclamantului prin acțiunile

ilegale ale autorităților statului, nu s-a ținut cont de criteriile de determinare a mărimii compensației pentru prejudiciul moral cauzat. Din acest motiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursurile declarate de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor, modificând decizia instanței de apel, în sensul diminuării cuantumului prejudiciului moral încasat.

65. În baza materialului probator administrat la dosar se atestă că, prin ****al directorului Centrului Național Anticorupție, recurentul Mocan Andrei, a fost angajat, prin transfer, în funcția de ofițer de investigații din contul funcției de ofițer superior de investigații pentru cazuri excepționale al Direcției investigații speciale din cadrul Direcției generale teritoriale „Sud” (f.d.9, vol.1).

66. La ****, Procuratura Anticorupție a dispus pornirea urmăririi penale conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (2) din Codul penal.

67. Prin ordonanța ****a Procuraturii Anticorupție, Mocan Andrei a fost recunoscut în calitate de bănuț în cauza penală nr. 2015978179 pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 310 alin. (2) din Codul penal (f.d.10-11, vol.1).

68. Prin ordonanța din ****a Procuraturii Anticorupție, Mocan Andrei a fost pus sub învinuire în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. ****din Codul penal (f.d.13-15, vol.1).

69. Prin ordinul nr. ****a directorului Centrului Național Anticorupție, la demersul Procuraturii Anticorupție Serviciul Sud și în conformitate cu art. ****din Codul de procedură penală, au fost suspendate raporturile de serviciu, începând cu ****, în privința reclamantului Mocan Andrei, ofițer de investigații al Direcției investigații speciale din cadrul Direcției generale teritoriale „Sud” (f.d.17, vol.1).

70. Ulterior, prin ordonanța din ****a Procuraturii Anticorupție, s-a renunțat integral la învinuirea adusă inculpatului Mocan Andrei în baza art. **** din Codul penal, deoarece acțiunile lui nu întrunesc elementele infracțiunii (f. d.19- 30, vol.1).

71. Astfel, prin sentința din ****, sediul Central, a fost achitat Mocan Andrei de învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. ****, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii (f.d.31-42, vol.1), urmare a renunțării la învinuire de către acuzatorul de stat.

72. Prin urmare, circumstanțele descrise configurează concluzia că instanța de apel corect a stabilit că Mocan Andrei a fost ilegal atras la răspunderea penală, de aceea are dreptul de a pretinde la despăgubiri conform Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecătorești. Or, în situația în care prin sentința din ****, sediul Central, Mocan Andrei a fost achitat , acțiunea înaintată de către acesta este temeinică în sensul art. 6 alin. a) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

73. Coroborând normele legale citate supra ce țin de repararea prejudiciului moral în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală și procuraturii cu circumstanțele de fapt stabilite, Completul de judecată stabilește că lui Mocan Andrei i-au fost lezate drepturile sale, fiindu-i cauzat un prejudiciu moral.

74. Astfel, mărimea concretă a compensației se determină conform art. 11 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, iar unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire

75. Aici, urmează a menționa că, instanța de apel, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, just a constatat faptul că, este reparabil prejudiciul moral cauzat lui Mocan Andrei în urma tragerii ilegale la răspundere penală, însă, încasarea prejudiciului moral în sumă de 150 000 de lei este una exagerată și excesivă în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

76. La caz, Completul de judecată reține că, în perioada ****, Mocan Andrei a fost subiect al cauzei penale nr. ****, pornită prin ordonanța din **** a Procuraturii Anticorupție, având calitatea de bănuit și învinuit. Prin ordonanța din **** a Procuraturii Anticorupție, Mocan Andrei a fost pus sub învinuire în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 310 alin.(2) din Codul penal (f.d.13-15, vol.1).

77. Respectiv, o perioadă mai mare de patru ani de zile, lui Mocan Andrei i-a fost neîntemeiat și ilegal incriminată comiterea unei infracțiuni din categoria cel mai puțin grave care, potrivit art. **** din Codul de penal, care se pedepsea cu amendă în mărime de la 500 la 1000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani. Iar, din materialele cauzei rezultă că, în cadrul dosarului penal, Mocan Andrei a fost audiat atât de în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești.

78. Succesiv, raportând prevederile cadrului normativ pertinent, la particularitățile de fapt ale speței deduse judecării, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că la cuantificarea despăgubirilor ce urmează a fi acordate reclamantului, urmează a fi luate în considerare consecințele produse pe plan social și profesional, imaginea persoanei acesteia și reputația profesională, precum și durata în timp a încălcărilor drepturilor.

79. Completul de judecată notează că, pentru reclamant, pornirea urmăririi penale, recunoașterea acestuia în calitate de bănuit, învinuit și inculpat, punerea sub învinuire pe nedrept de comiterea unei infracțiuni a avut un impact profesional și social, afectându-i nu doar cariera, ci și relațiile personale, iar aceste acțiuni au fost susceptibile să-i producă reclamantului suferințe morale, de natură să lezeze demnitatea și onoarea acestuia.

80. Așadar, susținerile reclamantului, în sensul că acțiunile desfășurate în perioada urmăririi penale i-au lezat drepturile și că vătămarea acestor drepturi rezidă într-un prejudiciu moral, nu pot fi negate, corespund realității și sunt

întemeiate. Cu toate acestea, în circumstanțele speței deduse judecării, acestea nu justifică existența și întinderea unui asemenea prejudiciu moral, precum cel încasat de către instanța de apel.

81. La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție califică drept pertinente argumentele recurenților, precum că din materialele cauzei, nu rezultă că în privința reclamantului Mocan Andrei, la etapa urmăririi penale, au fost aplicate anumite măsuri procesuale de constrângere privative de libertate, precum și nici nu a fost adoptată o sentință ilegală de condamnare care ar fi generat o privațiune de libertate, or, în lumina art. 11 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 1545/1998, durata aflării nelegitime a persoanei în detenție constituie inter alia un criteriu ce urmează a fi luat în considerare la determinarea cuantumului prejudiciului moral.

82. Reținând împrejurările de fapt și de drept elucidate supra, că, reclamantul a fost învinuit de comiterea unei fapte prejudiciabile, ținând cont de gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuit, și anume, de infracțiune mai puțin gravă, de durata urmăririi penale și examinarea cauzei penale, ce a constituit 4 ani și 9 luni, de suferințele morale cauzate reclamantului ce constă generic în atingerea valorilor ce definesc personalitatea umană și creditul moral, de măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate, de principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale, starea de stres și frustrare cauzate lui Mocan Andrei, Completul de judecată consideră că cuantumul compensației pentru prejudiciul moral încasat de instanța de apel în sumă de 150 000 de lei este una exagerată.

83. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că suma de 50 000 de lei reprezintă o sumă rezonabilă, care va acorda o evaluare pertinentă daunelor compensatoare, fiind în corespundere cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către Mocan Andrei în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor de judecată dispuse concret în cauza respectivă.

84. Or, scopul acordării daunelor morale constă în realizarea, în primul rând, a unei satisfacții morale pentru suferințele de același ordin, și nu a unei satisfacții patrimoniale. Prejudiciul moral trebuie să fie compensatoriu, și nu punitiv.

85. În acest sens, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră irelevante argumentele Ministerului Justiției și Ministerului Finanțe, precum că nu s-au administrat probe pentru dovedirea prejudiciului moral, întrucât legea stabilește criteriile de determinare a cuantumului acestuia.

86. Prin urmare, în această parte decizia instanței de apel urmează a fi modificată prin micșorarea cuantumului despăgubirii morale până la 50 000 de lei, fiind pe măsură de a atenua suferințele psihice și fizice cauzate reclamantului, precum și fiind echitabilă și nicidecum exagerată sau diminuată pentru prejudiciul suferit de către ultimul, această despăgubire fiind corespunzătoare și criteriilor de despăgubire stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin jurisprudența sa constantă (cauza Șarban vs Republica

Moldova și cauza Ceaicovschi vs Republica Moldova), iar suma de 500 000 de lei solicitată în acest sens de către reclamant drept una excesivă.

87. Totodată, cuantumul prejudiciului moral stabilit de 50000 de lei este corelativ și comparabil cu practica Curții Supreme de Justiție în cazuri similare în care reclamantii au înaintat cereri de chemare în judecată în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 (cauza Leapin Alexandr vs Ministerul Justiției, cauza 2ra-100/23 https://jurisprudenta.csj.md/search_col_civil.php?id=75586, cauza Donică împotriva Ministerului Justiției, cauza 2ra-913/23 https://jurisprudenta.csj.md/search_col_civil.php?id=75127, cauza Potîrniche Oleg împotriva Ministerului Justiției, cauza 2ra-911/23 https://jurisprudenta.csj.md/search_col_civil.php?id=75321).

88. Cu referire la argumentul recurentului Mocan Andrei, precum că decizia instanței de apel ar fi nefondată în partea luării în calculul a sumelor primite în calitate de venituri de la persoane juridice, Completul de judecată îl consideră neîntemeiat,

89. Prin ordinul nr. ****a directorului Centrului Național Anticorupție, la demersul Procuraturii Anticorupție Serviciul Sud și în conformitate cu art. ****din Codul de procedură penală, au fost suspendate raporturile de serviciu, începând cu ****, în privința reclamantului Mocan Andrei, ofițer de investigații al Direcției investigații speciale din cadrul Direcției Generale Teritoriale „Sud” (f.d.17, vol.1).

90. La 18 decembrie 2020, a fost emisă sentința Judecătorei Cahul, sediul Central, prin care s-a dispus achitarea lui Mocan Andrei de învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (2) din Codul penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii (vol. I, f.d. 19-30).

91. Astfel, prin ordinul din 11 ianuarie 2021 al directorului CNA, Mocan Andrei a fost reîncadrat în funcție începând cu 06 ianuarie 2021.

92. Potrivit calculelor prezentate de reclamant, în legătură cu repunerea sa în drepturile salariale avute anterior suspendării, acestuia pentru perioada 21.03.2016 – 31.12.2018 salariul anual în sumă de 165 075,33 de lei, pentru perioada 01.01.2019 – 21.12.2019 suma de – 103 560 de lei, pentru anul perioada 01.01.2020 – 31.12.2020 suma de – 128 400 de lei, în total formând suma de 397 035,33 de lei, cât și sporuri pentru performanță și sporuri cu caracter specific pentru anul 2019 calculate la suma de 31 068 de lei, iar pentru anul 2020 calculate la suma de 38 520 de lei, în total constituie 73 903 de lei.

93. Totodată, Completul de judecată reține că Ministerul Finanțelor a prezentat informația eliberată de Serviciul Fiscal de Stat, potrivit căreia perioada suspendării sale din funcția de ofițer de investigație, Mocan Andrei a fost angajat în câmpul muncii la mai multe persoane juridice și a obținut venituri salariale după cum urmează în anul 2016: de la SA „*****” suma de 8 922 de lei; de ****suma de 8 508,50 de lei; de la SRL „*****” suma de 4 905 de lei; de la Centrul National Anticorupție suma de 22 962, 75 de lei; în anul 2017: de la SA „*****” suma de 31 449, 93 de lei; de la SRL „*****” suma de 6 520, 80 de lei; de la SRL „*****c” suma de 4 041, 72 de lei; în anul 2018: de la SA „*****” suma de 48 043, 89 de lei; în anul 2019: de la SA „*****” suma de

63 542, 54 de lei; în anul 2020: de la SA „****” suma de 75 598, 34 de lei; în anul 2021: de la SA „****” suma de 5 622, 22 de lei; de la Centrul Național Anticorupție suma de 11 351, 11 de lei.

94. În acest sens și reieșind din prevederile legale enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind întemeiată concluzia instanței de apel privind încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Mocan Andrei a plăților salariale neachitate și alte plăți pe perioadă suspendării din funcția de ofițer de investigații ****, în sumă totală de 219405,61 de lei. Or, din probele anexate la materialele cauzei se constată cu certitudine că, pe perioadă suspendării din funcția de ofițer de investigații, Mocan Andrei a fost angajat la mai multe persoane juridice și a obținut venituri regulate.

95. Ținând cont de considerentele elucidate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Mocan Andrei, de a admite recursurile declarate de Ministerul Justiției și de Ministerul Finanțelor și de a modifica decizia instanței de apel, în partea ce ține de cuantumul sumei încasate cu titlu de prejudiciu moral, prin diminuarea sumei de la 150 000 (una sută cincizeci mii) lei la suma de 50 000 (cincizeci mii) de lei, iar în rest – de a menține decizia instanței de apel.

96. În conformitate cu art. 442, art. 444, 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul declarat de Mocan Andrei.

Admite recursurile declarate de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor .

Modifică decizia din 11 mai 2023 Curții de Apel Cahul, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mocan Andrei împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție și Ministerul Finanțelor, cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea ce ține de cuantumul sumei încasate cu titlu de prejudiciu moral, prin diminuarea sumei de la 150 000 (una sută cincizeci mii) lei la suma de 50 000 (cincizeci mii) de lei.

În rest, decizia din 11 mai 2023 Curții de Apel Cahul se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Gheorghe Stratulat

Oxana Parfeni

